

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-1645601
Konu : Soru Önergesi

17.06.2025

Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Kocaeli Milletvekili

İlgi : 23.05.2025 tarihli ve 7/28823 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurulara ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek:
1- Soru Cevabı (5 sayfa)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

EK

CEVAPLAR:

Dilekçe Komisyonu; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 74'üncü maddesi, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ve Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İçtüzüğü'nün 115 ila 120'nci maddeleri uyarınca faaliyetlerini yürütmektedir. Anılan hükümler çerçevesinde, Dilekçe Komisyonu vatandaşların ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancıların kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri içeren dilekçelerini inceleyerek karara bağlamaktadır.

Dilekçe Komisyonu, TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesinde belirtilen hükümler doğrultusunda Komisyona gelen dilekçeleri öncelikle Komisyonun Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtibinden oluşan Başkanlık Divanı marifetiyle incelemektedir. Komisyon Başkanlık Divanı, bahse konu dilekçelerden; belli bir konuyu ihtiva etmeyen, yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektiren, yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olan veya haklarında bu merciler tarafından verilmiş bir karar bulunan, yetkili idarî makamlarca verilen kesin cevap suretini ihtiva etmeyen ve kanunun dilekçede bulunmasını zorunlu gördüğü şartlardan herhangi birini taşımayanların görüşülemeyeceğini karara bağlamaktadır.

Komisyon Başkanlık Divanının TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi dışında gördüğü dilekçeler ile görüşülemeyeceğine karar verdiklerinden süresi içinde itiraza uğrayanlar Komisyon Genel Kurulunda görüşülmektedir. Komisyon Genel Kurulunda TBMM İçtüzüğü'nün 117 ila 120'nci maddelerinde belirtilen hükümler kapsamında alınan ve kesinleşen kararlar gereği için Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanlara gönderilmekte ve kararlar hakkında yaptıkları işlemi Komisyon Başkanlığına bildirmeleri istenmektedir. Komisyon Genel Kurulu, bunlardan gerekli gördüklerinin TBMM'de görüşülmesini isteyebilmektedir.

Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurular hakkında gerek Komisyon Başkanlık Divanı gerekse Komisyon Genel Kurulu tarafından alınan kararların birer sureti kesinleşmesini müteakip başvuru sahiplerine gönderilmektedir.

Cevap 1.- Yasama dönemleri itibarıyla Dilekçe Komisyonuna gelen toplam başvuru sayısı ile milletvekillerinden gelen dilekçe sayısı aşağıdaki şekildedir.

Yasama Dönemi	Toplam Başvuru Sayısı	Milletvekillerinden Gelen Başvuru Sayısı
24. Yasama Dönemi	35.290	23
25. Yasama Dönemi	963	-
26. Yasama Dönemi	16.030	42
27. Yasama Dönemi	28.219	474
28. Yasama Dönemi(*)	20.112	17

(*) 28. Yasama Döneminde yapılan başvurulara ilişkin veriler 14/05/2023-11/06/2025 tarihleri arasında kapsamaktadır.

Cevap 2.- Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurular üzerinde konular itibarıyla değerlendirme yapılmakta olup yasama dönemleri itibarıyla en fazla başvuru gelen ilk üç konu başlığı aşağıdaki şekildedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Yasama Dönemi	Konular
24. Yasama Dönemi	1. Kültür ve Eğitim 2. Personel İşlemleri 3. Kişisel Talepler
25. Yasama Dönemi	1. Kişisel Talepler 2. Personel İşlemleri 3. Kültür ve Eğitim
26. Yasama Dönemi	1. Kişisel Talepler 2. Millî Savunma 3. Adalet ve Güvenlik
27. Yasama Dönemi	1. Adalet ve Güvenlik 2. Öteki İstek ve Dilekler (Şikâyetler) 3. Personel İşlemleri
28. Yasama Dönemi(*)	1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik 2. Adalet Hizmetleri 3. Çevre Yönetimi

(*) 28. Yasama Dönemi başvuru konularına ilişkin veriler 14/05/2023-11/06/2025 tarihleri arasında kapsamaktadır.

Cevap 3.- TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesinde belirtilen hükümler doğrultusunda Dilekçe Komisyonuna gelen dilekçelerden Komisyon Genel Kurulunda görüşülemeyecek olanların tespiti, Komisyon Başkanlık Divanınca yapılmakta ve karara bağlanmaktadır. Dilekçeler incelenirken; başvuruya konu talep açısından aynı mahiyette olanlar birbirleriyle ilgili görüldüğü için birleştirilerek işleme alınmaktadır. Bu kapsamda yasama dönemleri itibarıyla alınan Başkanlık Divanı Kararı sayısı ile hakkında karar verilen dilekçe sayısı aşağıdaki şekildedir.

Yasama Dönemi	Başkanlık Divanı Karar Sayısı	Hakkında Karar Verilen Dilekçe Sayısı
24. Yasama Dönemi	19.478	29.081
25. Yasama Dönemi	Başkanlık Divanı teşekkül etmemiştir.	
26. Yasama Dönemi	8.954	15.172
27. Yasama Dönemi	14.107	32.521
28. Yasama Dönemi(*)	10.113	18.802

(*) 28. Yasama Dönemi karar sayılarına ilişkin veriler 14/05/2023-11/06/2025 tarihleri arasında kapsamaktadır.

Cevap 4.- 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi gereğince Dilekçe Komisyonu, görevleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile özel kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi almak, ilgilileri çağırıp bilgi almak, idari denetimin yapılmasını istemek, bilirkişi görevlendirmek ve yerinde inceleme yapmak yetkisine sahiptir. Bu kapsamda yapılan Başkanlık Divanı toplantısı ve alınan karar sayısı, Genel Kurul toplantısı ve alınan karar sayısı, kurulan alt komisyon ve alt komisyon toplantı sayısı, yerinde inceleme ve mükerrer olduğu için hıfz olunan dilekçe sayısı yasama dönemleri itibarıyla aşağıdaki şekildedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Yasama Dönemi/ Komisyon Faaliyeti	24. Yasama Dönemi	25. Yasama Dönemi	26. Yasama Dönemi	27. Yasama Dönemi	28. Yasama Dönemi(*)
Başkanlık Divanı Toplantısı	74	-	53	88	36
Başkanlık Divanı Kararı	19.478	-	8.957	14.107	10.113
Genel Kurul Toplantısı	9	-	6	6	7
Genel Kurul Kararı	24	-	23	18	27
Kurulan Alt Komisyon	8	-	7	4	2
Alt Komisyon Toplantısı	40	-	29	31	9
Yerinde İnceleme	6	-	10	24	4
Hıfz Olunan	459	-	340	1.939	197

(*) 28. Yasama Dönemi verileri 14/05/2023-11/06/2025 tarihleri arasında kapsamaktadır.

Cevap 5.- Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurular hakkında Başkanlık Divanı ya da Genel Kurul tarafından alınacak kararların tabi olduğu mevzuat dikkate alındığında; hak ihlali iddiası yönünden değerlendirme yapılmamaktadır. Bu itibarla, TBMM İnternet sayfası üzerinden yayımlanan Dilekçe Komisyonu Genel Kurul Kararları ile TBMM İntranet sayfası üzerinden yayımlanan Başkanlık Divanı Kararlarının incelenebileceği değerlendirilmektedir.

Cevap 6.- 24, 25, 26, 27 ve 28. Yasama Dönemlerinde Dilekçe Komisyonu tarafından herhangi bir suç duyurusunda bulunulmamıştır.

Cevap 7.- 24, 25, 26, 27 ve 28. Yasama Dönemlerinde Komisyon Başkanlık Divanı ve Komisyon Genel Kurulu olarak 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında toplam 44 yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. Yerinde yapılan incelemelerde, şikâyet ve taleplerin konusu olan hususlara ilişkin başta yerel yetkililer olmak üzere ilgili kişilerden bilgi alınmış, vatandaşların görüş ve beklentileri dinlenmiş, sorunların çözümüne yönelik olarak ilgili idarelere gerekli önerilerde bulunulmuştur.

Cevap 8.- Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurular hakkında Başkanlık Divanı ya da Genel Kurul tarafından alınacak kararların tabi olduğu mevzuat dikkate alındığında; hak ihlali iddiası yönünden dilekçeler üzerinde inceleme ve değerlendirme yapılmamaktadır. Bu nedenle Dilekçe Komisyonu faaliyetleri hakkında, hak ihlallerinin önlenmesi ve ihlallere müdahale yönünden bir etkinlik değerlendirmesi yapılmamıştır.

Cevap 9.- 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Dilekçe Komisyonu, görevleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile özel kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi almak, ilgilileri çağırıp bilgi almak, idari denetimin yapılmasını istemek, bilirkişi görevlendirmek ve yerinde inceleme yapmak yetkisine sahiptir. Talep ve şikâyetleri titizlikle değerlendirme prensibiyle hareket eden Komisyon, kendisine yapılan başvuruları ivedilikle incelemekte ve birçok dilekçe hakkında idareden bilgi ve belge alma veya idareye denetim yaptırma yetkisini kullanmaktadır. Bazı başvurularla ilgili olarak, idareden gelen yanıt doğrultusunda başvuru sahibine izleyebileceği hukuki yollar hakkında bilgilendirme yapılmaktadır. Mevzuat düzenlemesi yapılmasında toplumsal yarar görülen dilekçeler ise ilgili bakanlık veya kurumlarla paylaşılmaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, TBMM'ye gönderilen dilekçelerin Dilekçe Komisyonu tarafından incelenip karara bağlanması, altmış gün içerisinde sonuçlandırılmalıdır. İlgili kamu kurum ve kuruluşları ise Komisyon tarafından kendilerine iletilen dilekçelere otuz gün içinde yanıt vermekle yükümlüdür. Kamu kurumlarının bu süre zarfında cevap vermemesi hâlinde, ilgili kuruma Komisyon tarafından tekit yazısı gönderilerek cevap vermeleri istenmektedir. Bazı başvuruların sonuçlandırılması sürecinde, kamu kurumlarından talep edilen bilgi ve belgelerin toplanmasının zaman alması, idari denetim süreçlerinin uzun sürmesi, Komisyon bünyesinde alt komisyon kurulması ya da yerinde inceleme yapılması gibi nedenlerle dilekçelerin karara bağlanması için bu işlemlerin tamamlanması beklenmektedir.

Cevap 10.- Dilekçe Komisyonuna, başta e-Dilekçe Sistemi olmak üzere posta, elden, faks ya da milletvekilleri ile kurumlar üzerinden dilekçeler gelmektedir. Komisyona, 28. Yasama Döneminde 11/06/2025 tarihi itibarıyla 20.112 başvuruda bulunulmuş olup bunların dağılımına ilişkin bilgiler aşağıdaki şekildedir.

Başvuru Yöntemi	Dilekçe Sayısı	Oranı (%)
e-Dilekçe	17.153	85,29
KEP	1.747	8,69
Posta	1.101	5,47
Elden	63	0,31
Faks	17	0,08
Milletvekili	17	0,08
Kurum İçi	12	0,06
e-Posta	1	0,00
Diğer Kurumlar	1	0,00
Toplam	20.112	100,00

e-Dilekçe Sistemi sayesinde başvuru sahipleri; hızlı ve ücretsiz olarak Komisyona başvuru yapabilmekte, katılıma açık ise diğer başvuru sahiplerinin dilekçelerini imzalayabilmekte ve dilekçelerinin durumunu takip edebilmektedir.

e-Dilekçe Sisteminin kullanıma sunulmasıyla birlikte toplam dilekçe sayısında ciddi artış gözlemlenmiştir. 2012 yılında devreye alınan e-Dilekçe Sistemi, elektronik ortamda başvuruların alınmasına ve sonrasında gerekli işlemlerin yine elektronik ortamda yürütülmesine hizmet etmektedir.

e-Devlet Kapısı ya da cep telefonu aracılığıyla kimlik bilgilerinin doğrulanması yoluyla elektronik ortamda başvurunun yapılabilmesi, 2022 yılında yapılan güncelleme ile mümkün hâle gelmiştir. 11/06/2025 tarihi itibarıyla e-Dilekçe Sistemine kayıtlı başvuru sayısı 466.026'dır. Komisyona başvuruların hızlı ve kolay bir şekilde yapılabilmesini sağlayan kullanıcı dostu yeni e-Dilekçe Sistemi sayesinde bu sayı her geçen gün artmaktadır.

Cevap 11.- Komisyon çalışmalarına yönelik vatandaş memnuniyetini ölçecek bir uygulama henüz bulunmamaktadır; ancak teknolojik altyapının güçlendirilmesi ve e-Dilekçe Sisteminin geliştirilmesi yönünde çalışmalar devam etmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Vatandaşların, kamuoyu oluşmuş konularda toplu dilekçeler yazarak veya hâlihazırda gönderilmiş dilekçelere e-Dilekçe Sistemi üzerinden imza yoluyla katılarak Dilekçe Komisyonuna başvurabilme imkânına sahip olmaları ve başvuruların incelenme sürecindeki memnuniyetleri doğrultusunda diğer vatandaşlara dilek ve şikâyetleri hakkında Dilekçe Komisyonuna başvuru yolunu önermeleri gibi durumlar Komisyona başvuran vatandaş sayısında artış olmasını sağlamıştır. Bu artış, vatandaşların Komisyon faaliyetlerine ve dilekçe hakkının kullanımına yönelik ilgisinin her geçen gün arttığını ortaya koymaktadır.

Öte yandan, TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca, Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanı tarafından alınan kararlara yalnızca milletvekillerinin itiraz edebileceği değerlendirildiğinden; anılan kararlara karşı vatandaşlar tarafından Komisyona yöneltilen itiraz niteliğindeki geri bildirimleri içeren dilekçeler hakkında, bu itirazların Dilekçe Komisyonunca incelenemeyeceğine yönelik karar verilmektedir.

Cevap 12.- Dilekçe Komisyonu, çalışmaları kapsamında uluslararası benzer kurumlara yerinde inceleme ziyaretlerinde bulunabilmektedir. 27. Yasama Döneminde, Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 2 Haziran 2022 tarihinde gerçekleştirdiği toplantıda, Avrupa ülkelerinde yaşayan Türklerin dilekçe hakkı konusunda farkındalığının artırılması ve bu ülkelerin parlamentolarındaki dilekçe komisyonlarıyla deneyim paylaşımı amacıyla yerinde inceleme yapılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda dilekçe komisyonları arasındaki iletişimin güçlendirilmesi ve iş birliğinin artırılması amacıyla 4-7 Temmuz 2022 tarihlerinde Almanya'da yapılan yerinde inceleme ziyaretleri kapsamında Federal Parlamento, 25-27 Ekim 2022 tarihlerinde Avrupa Parlamentosu ile Belçika Parlamentosu, 29-30 Kasım 2022 tarihlerinde Hırvatistan Parlamentosu, 1-2 Aralık 2022 tarihlerinde Çek Cumhuriyeti Parlamentosu, 30-31 Ocak 2023 tarihlerinde İrlanda Parlamentosu ve 1-2 Şubat 2023 tarihlerinde Birleşik Krallık Parlamentosu ziyaret edilmiştir. Söz konusu ziyaretler Dilekçe Komisyonunun 15/03/2023 tarihli ve 17 sayılı Genel Kurul Kararına konu olmuştur.

28. Yasama Döneminde, Dilekçe Komisyonu bünyesinde kurulan "Türkiye'de Finansal Okuryazarlığın Yaygınlaştırılması ve Düzeyinin Artırılması Alt Komisyonu" 15 Ekim 2024 tarihli toplantısında; finansal okuryazarlık alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarla görüşmeler yapmak ve yurt dışındaki iyi uygulama örneklerini yerinde incelemek amacıyla İngiltere'ye bir çalışma ziyareti düzenlenmesine karar vermiştir. Alınan karar doğrultusunda, 26-28 Ocak 2025 tarihleri arasında Londra'da gerçekleştirilen yerinde inceleme ziyareti kapsamında; Londra Finans Merkezi City UK'in Finansal Hizmetler Komisyonu, Yeminli Mali Müşavirler Derneği ve Para ve Emeklilik Hizmetleri (MaPS) yetkilileri ile görüşmeler yapılmıştır.

Para ve Emeklilik Hizmetleri (MaPS) ile gerçekleştirilen toplantıda, para ile ilgili konuşmaların önündeki engelleri kaldırarak bireylerin finansal meseleleri daha açık şekilde ele alabilmesini ve bu süreçte destek aramalarını teşvik etmeyi amaçlayan Talk Money Week etkinliğinin, her yıl Kasım ayında düzenlendiği ifade edilmiştir. Söz konusu etkinliğin, finansal stresin azaltılmasına ve daha bilinçli finansal kararlar alınmasına katkı sağladığı belirtilmiştir.

Alt Komisyonun 26 Şubat 2025 tarihinde gerçekleştirdiği 4'üncü toplantısında; finansal okuryazarlık bilincinin artırılması ve toplumun daha geniş kesimlerine ulaşılması amacıyla, 22 Mayıs tarihinin ülke genelinde "Finansal Okuryazarlık Günü" ve devamındaki haftanın etkinlik haftası olarak belirlenmesi hususunda ilgili kurumlarla istişare sürecinin başlatılmasına karar verilmiştir. Yürütülen çalışmalar; geniş katılımlı toplantılar ve uluslararası örnekler ışığında şekillenmiş olup, bu sürecin sonunda 17 Mayıs 2025 tarihli ve 32903 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2025/9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile, finansal okuryazarlık bilincinin ve finansal farkındalığın artırılması amacıyla 22 Mayıs tarihi "Finansal Okuryazarlık Günü" olarak ilan edilmiştir.